

פרשת תרומה תשפ"ב
בעניין המשכן

Today's learning is sponsored by Rabbi Michael & Ariella Sunshine and family,
in memory of Dr. Bernard Sunshine ז"ל

שמות פרק כה

(ח) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם : (ט) כָּל־כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵרָאה אֹתְךָ אֵת תְּבִנֹתַי הַמְשֻׁכָּן וְאֵת תְּבִנֹתַי כָּל כְּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ :
(י) וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמַתִּים וְחֲצִי אֲרָכּוֹ וְאֲמַתִּי וְחֲצִי רָחְבּוֹ וְאֲמַתִּי וְחֲצִי קָמְתּוֹ :

רש"י

(ח) **ועשו לי מקדש** - ועשו לשמי בית קדושה : (ט) **ככל אשר אני מראה אותך** - כאן את תבנית המשכן. המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימנו ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אותך : **וכן תעשו** - לדורות אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים, כגון שולחנות ומנורות וכיורות ומכונות שעשה שלמה, כתבנית אלו תעשו אותם. ואם לא היה המקרא מחובר למעלה הימנו, לא היה לו לכתוב וכן תעשו אלא כן תעשו, והיה מדבר על עשיית אהל מועד וכליו : (י) **ועשו ארון** - כמין ארונות שעושים בלא רגלים, עשויים כמין ארגז שקורין אישקריין בלעז [ארגז] יושב על שוליו :

רמב"י

(י) **ועשו ארון** - יחזור אל בני ישראל הנזכרים למעלה, ואחרי כן וצפית אותו (פסוק יא), ויצקת לו (פסוק יב), וכולן בלשון יחיד, כי משה כנגד כל ישראל (מכילתא יתרו א). ויתכן שירמוז שיהיו כל ישראל משתתפין בעשיית הארון בעבור שהוא קדוש משכני עליו, ושיזכו כולם לתורה. וכן אמרו במדרש רבה (שמות לד ב) מפני מה בכל הכלים כתוב ועשית, ובארון כתיב ועשו ארון, א"ר יהודה ברי שלום אמר הקדוש ברוך הוא יבאו הכל ויתעסקו בארון שיזכו לתורה. והעסק, שיתנדב כל אחד כלי זהב אחד לארון, או יעזור לבצלאל עזר מעט, או שיכוונו לדבר :

בראשית פרק כח

(טז) וַיִּיקַח יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֹן יֵשׁ יִקְוֶה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי : (יז) וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נִּזְרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם :

רש"י

(טז) **ואנכי לא ידעתי** - שאילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה : (יז) **כי אם בית אלהים** - אמר רבי אלעזר בשם רבי יוסי בן זמרא הסולם הזה עומד בבאר שבע ואמצע שיפועו מגיע כנגד בית המקדש, שבאר שבע עומד בדרומה של יהודה, וירושלים בצפונה בגבול שבין יהודה ובנימין, ובית אל היה בצפון של נחלת בנימין בגבול שבין בנימין ובין בני יוסף, נמצא סולם שרגלו בבאר שבע וראשו בבית אל מגיע אמצע שיפועו נגד ירושלים. וכלפי שאמרו רבותינו שאמר הקדוש ברוך הוא צדיק זה בא לבית מלוני ויפטר בלא לינה, ועוד אמרו יעקב קראה לירושלים בית אל וזו לוז היא ולא ירושלים ומהיכן למדו לומר כן. ואמר אני שנעקר הר המוריה ובא לכאן, וזהו היא קפיצת הארץ האמורה בשחיטת חולין (חולין צא ב), שבא בית המקדש לקראתו עד בית אל, וזהו ויפגע במקום. [ואם תאמר וכשעבר יעקב על בית המקדש מדוע לא עכבו שם, איהו לא יהיב לביה להתפלל במקום שהתפללו אבותיו, ומן השמים יעכבוהו, איהו עד חרן אזל כדאמרין בפרק גיד הנשה (חולין צא ב), וקרא מוכיח וילך חרנה, כי מטא לחרן אמר אפשר שעברתי על מקום שהתפללו אבותי ולא התפללתי בו, יהב דעתיה למהדר וחזר עד בית אל וקפצה לו הארץ] : **מה נורא** - תרגום מה דחילו אתרא הדין. דחילו שם דבר הוא, כמו סוכלתנו, וכסו למלבש : **זה שער השמים** - מקום תפלה לעלות תפלתם השמימה. ומדרשו שביית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה :

שמות פרק כ פסוק כא

מִזְבַּח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי וְנִבְחַתְתָּ עָלָיו אֵת עֹלֹתֶיךָ וְאֵת שְׁלָמֶיךָ אֵת צֹאנְךָ וְאֵת בְּקָרְךָ בְּכֹל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֵת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וַיְבָרַכְתִּיךָ :

רש"י

מזבח אדמה - מחובר באדמה, שלא יבנו על גבי עמודים או על גבי כיפיים. דבר אחר שהיה ממלא את חלל מזבח הנחשת אדמה בשעת חנייתו : **תעשה לי** - שתהא תחילת עשייתו לשמי : **ונבחת עליו** - אצלו, כמו (במדבר ב כ) ועליו מטה

מנשה. או אינו אלא עליו ממש, תלמוד לומר (דברים יב כז) הבשר והדם על מזבח ה' אלהיך, ואין שחיטה בראש המזבח : **את עלתיך ואת שלמיך** - אשר מצאנך ומבקרך. את צאנך ואת בקרך, פירוש לאת עולתיך ואת שלמיך : **בכל המקום אשר אזכיר את שמי** - אשר אתן לך רשות להזכיר שם המפורש שלי, שם אבוא אליך וברכתיך אשרה שכינתי עליך מכאן אתה למד שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשכינה באה שם, וזהו בית הבחירה. שם נתן רשות לכהנים להזכיר שם המפורש בנשיאת כפים לברך את העם :

שמות פרק לח פסוק כא

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְשָׁכָן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אֵיתָמָר בִּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן :

רש"י

אלה פקודי - בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן, לכסף ולזהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל עבודתו : **המשכן משכן** - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל : **משכן העדות** - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ברוך הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם : **עבדת הלוויים** - פקודי המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללוויים במדבר, לשאת ולהוריד להקים איש איש למשא המופקד עליו, כמו שאמרו בפרשת נשא (במדבר ד) : **ביד איתמר** - הוא היה פקיד עליהם למסור לכל בית אב עבודה שעליו :

מלכים א פרק ח פסוק יג
 בָּנָה בְּנֵיתִי בַּיִת זֶבֶל לָךְ מְכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ עוֹלָמִים :

רש"י
לשבתך עולמים - שמשנבחרה לא הותרו הבמות ולא שרתה שכינה במקום אחר :

ירמיהו פרק כב פסוק י
 כִּי כֹה אָמַר יְקֹנָק עַל בַּיִת מְלֶךְ יְהוּדָה גִּלְעָד אָתָּה לִי רֹאשׁ הַלְּבָנוֹן אִם לֹא אֲשִׁיתֶךָ מְדַבֵּר עָרִים לֹא נוֹשְׁבָה נוֹשְׁבוֹ :

רש"י
גלעד אתה לי וגו' - אילו את חביב קדמי כבית מקדשא דרם בריש טוריא אם לא אשוינך מדברא : **גלעד אתה** - המקדש שממנו צרי ורפואה לכל העולם :

שפת אמת לפרשת ויצא [שנה תרל"ד]
וייקץ יעקב וכו' ויירא ויאמר מה נורא כו'. נכתב לשבח ליעקב אע"ה כי איש אחר אם הי' לו חלום כזה עוד הי' מתגאה. ועליו נפל פחד ויראה. וזה סימן שהי' איש אמת וע"י יראה זו זכה לבניו להיות זה מקום בית המקדש כדכתיב בית אלקים כו' ואיתא שהראהו בנוי וחרב כו'. לפי שעיקר קיום ביהמ"ק הי' ע"י יראה זו. ואמר אין זה כי אם בית אלקים כו'. פי' שאמר שאין קיום למקום זה רק ע"י יראת שמים. ולכן לפי מה שיש יראת שמים בבניי מתקיים ביהמ"ק. כי עיקר קיום הכל יראת ה' כדכתיב טהורה עומדת לעד. וע"י יראה נפתח פתח בכל מקום כדכתיב וזה שער השמים :